

Nr 694

Av herr Weibull m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 77, angående vissa åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, m. m.

(Lika lydande med motion nr 844 i Andra kammaren)

I proposition nr 77 framlägges förslag beträffande införsel- och regleringsavgifter för budgetåret 1964/65. Gränsskyddet i fråga om jordbruksprodukterna är fastlagt för sexårsperioden från den 1 september 1959 till den 31 augusti 1965, proposition 124: 1959; JOU 24 m. fl. Inom de gränser som därvid angivits rör sig de avgifter som jordbruksnämnden äger att fastställa enligt av riksdagen godkända regler. I vissa fall har under avtalsperioden förändringar av läget i olika avseenden inträffat, vilka i och för sig på en eller annan punkt kunde motivera justeringar av gällande regleringssystem. Det torde emellertid under nu pågående utredningsarbete — 1960 års jordbruksutredning — och i avvaktan på ett nytt avtal icke vara anledning att nu genomföra mera betydande ändringar av principerna för avgiftsbeläggningen.

Ett studium av proposition nr 77 ger emellertid anledning till ett par påpekanden, som i och för sig kan synas bagatellartade, men just därför kanske icke tillräckligt beaktats av jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation.

I tabellen sidan 5 beräknas för regleringsåret 1964/65 en införselavgift för bönor om 34:85 kr., för ärter om 10:55 kr. och för hampfrö om 34:85 kr. allt per 100 kg. De sammanlagda avgiftsmedlen avseende dessa poster beräknas till 1,5 miljon kr. Beträffande ärterna synes högsta möjliga avgift vara 14:50 kr., jordbruksnämndens cirkulär av den 19 december 1963, för bönorma 48:— kr. och för hampfrö ävenledes 48:— kr. Beträffande bönorma synes avgiften vara väl avvägd och ge ett tillfredsställande gränsskydd. I fråga om ärterna synes däremot avgiften, såväl den nu gällande som dess högsta gräns, vara alldeles för lågt satt. Gränsskyddet ligger här — åtminstone för en stor del av importvarorna — under 10 % av värdet. Det må erinras om att i fråga om brödsäd och fodersäd avgiften samtidigt beräknas till 21:45 kr. respektive 17:— kr. Gränsskyddet för spannmålen är sålunda avsevärt högre än för ärterna, särskilt som det inhemska produktionspriset för spannmålen ligger avsevärt lägre eller vid omkring hälften av det för ärter. En översyn av gällande införselavgifter beträffande ärterna synes därför befogad.

I fråga om hampfrö torde ett av skälen till att införselavgift här uttages ha varit, att en viss produktion av sådant frö tidigare ägde rum på Gotland som en biprodukt vid hampodlingen. Numera har odlingen omställts till en ny högavkastande hampsort av utländskt ursprung, Fibrimon, vilken emellertid ej ger frö under våra klimatiska förhållanden. Utsädet måste införas från utlandet. Hampfrö torde — förutom som utsäde för odling av hampa — uteslutande användas som foder till fåglar, burfåglar eller vilda fåglar. Priset på hampfrö har på världsmarknaden under senare år starkt stigit och har under importsäsongerna 1962/63 och 1963/64 legat mellan 2 och 3 kr. pr kg. Då avgiften för hampfrö regelmässigt ändrats i samband med utlösningar av de s.k. spärreglerna har resultatet blivit, att en införselavgift om 30—40 öre per kg tillämpats under de sista åren. Detaljhandelspriset har därigenom blivit nästan prohibitivt. I och för sig torde tillräckliga skäl föreligga för att helt slopa införselavgiften i fråga om hampfrö eller att åtminstone nedjustera den till en nivå som svarar mot läget för andra fodervaror. Vid behandlingen av frågan bör de förändringar av den inhemska odlingen som ägt rum under innevarande avtalsperiod särskilt beaktas.

Produktionen av spannmålsutsäden och andra utsäden, vilka produkter omfattas av gällande jordbruksreglering, erhåller importskydd i enlighet med i denna fastlagda regler. Vallväxtutsäden innefattas emellertid ej av jordbruksregleringen. Tullfrihet råder för övrigt också för dessa varuslag. Importregleringen är här liksom för en rad andra fröslag av rent kvalitativ karaktär, anordnad med stöd av kungörelsen av den 18 mars 1921 (nr 22) angående förbud tills vidare mot införsel till riket av vissa slag av fröer. En fortsatt kvalitativ importkontroll är givetvis en nödvändig förutsättning för upprätthållandet av den svenska vallväxtodlingens höga nivå. Det torde emellertid vara skäl att även från andra synpunkter bereda den inhemska produktionen av vallväxtutsäden ett gränsskydd, jämförbart med det som gäller för andra jordbruksprodukter. Odlingen av vallväxtutsäden rör sig om 30—40 000 ha årligen med ett produktionsvärde om över 50 miljoner kr. Arealmässigt representerar timotejen ca 15 000 ha, röd- och alsikeklöver ca 15 000 ha och annat vallväxtfrö 4—5 000 ha. Denna odling har stor betydelse för de kreaturlösa och kreaturssvaga områdena av vårt land. Under vissa år äger en icke obetydlig export rum.

Ett naturligt skydd för den inhemska odlingen har hittills förelegat däri, att sortäktheten hos det av svensk växtförädling framställda högklassiga sortmaterialet endast kunnat säkras vid inhemsk odling. Under senare år har emellertid de internationella strävandena på utsädesområdet lett fram till kontrollsystem med vilkas hjälp sortäktheten väl kan säkras även om utsädesodlingen sker på avsevärt avstånd från hemlandet och under klimatiska betingelser som ofta är starkt avvikande. Bestämmelserna har ko-

difierats i OECD Herbage Seed Scheme, och dess antagande för vårt lands del har lett till vissa följdförfattningar utfärdade av kungl. lantbruksstyrelsen. En av de praktiska konsekvenserna av de internationella reglernas tillämpning är, att utsäde av en i vårt land på rikssortlistan införd vallväxtort, odlad under OECD:s bestämmelser, ej torde kunna förvägras införsel till vårt land i kraft av gällande kvalitativa reglering. Situationen är alltså den att länder med billigare arbetskraft, gynnsammare klimatiska betingelser etc. ofta kan producera vallväxtutsäden till betydligt lägre priser än de som på den svenska marknaden måste betalas till följd av för andra jordbruksprodukter gällande gränsskydd. Samma skäl som kan åberopas för ett skydd av jordbruksproduktionen i övrigt kan anföras för produktionen av vallväxtutsädena. Dessa bör därför inordnas under jordbruksregleringen och erhålla importskydd i form av införselavgifter inom ramen för denna.

För vissa förslag synes tullfriheten ha bundits i GATT. Av denna anledning torde viss omförhandling icke kunna undvikas. Detta torde beaktas under de förestående förhandlingarna i Genève. Frågan är av ovan anförda skäl brådskande, varför en eventuell slutlig prövning inom ramen för 1960 års jordbruksutrednings arbete ej synes hinna avvaktas innan frågan aktualiseras på det internationella planet.

Med stöd av det ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att införselavgifterna avseende ärter och hampfrö göres till föremål för en skyndsam översyn;

att ett gränsskydd anordnas för vallväxtutsäden på i princip likartat sätt som beträffande andra jordbruksprodukter; samt

att i samband därmed frågan om införande av införselavgifter avseende utsäden av vallväxter, stat. nr 12.03.120-290, upptages till omförhandling i samband med de stundande GATT-förhandlingarna under innevarande år.

Stockholm den 3 april 1964

Gunnar Weibull

Thorsten Larsson

Sten Akesson